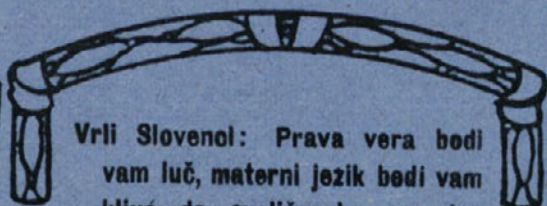

LETO XIII.

ZVEZER 14.

Vrli Slovenci: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 14. zvezka:

	Stran	Stran
Kornelij	209	
1050 letnica apostolstva sv. Cirila in Metoda	212	
Dekliški vrtec:		
Doma in po svetu	214	
Orli:		
Orlovska organizacija	215	
Orli in Marijina družba	215	
Blagoslavljanje zastave	216	
Pod vaško lipo		
Spomini starega rokodelca	216	
Fantje, varujmo se ponočevanja	217	
Pridna agitacija	218	
»Narod naj živi!«	218	
Deva in roža (pesem)	218	
Zastava plapola razvita (pesem)	218	
Dekliški vrtec:		
Naš sestanek v Mariboru	218	
Sestanek v Mariboru	219	
Trojni ženski poklic	219	
Glas s Pohorja	221	
Kritikarjem	221	
Prijatelj laži (pesnitev)	221	
Dobri nasveti:		
Svetovati	222	
Društveni glasnik:		
Drobtinice	224	

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 12. julija 1913.

Listnica uredništva:

Negovski mladenič piše, kako žalostno je, da ni bilo nikoli čitati v »N. D.« o prireditvah negovskih mladeničev in kliše: Proč z boječnostjo in z navdušenostjo naprej na izobraževalno delo.

Smarje pri Jelšah: Lepo znamenje je za ondotno mladino, da je hvaležna svojemu buditelju in voditelju in mu ohrani časten spomin. Pa celega dopisa ne moremo prinesiti, ker so zg. duh. voditelji izrecno proti temu, da bi se jih hvalilo po časopisju; najlepša zahvala bo,

da se lepo ravnete po podanih naukih in navodilih. Da se da fotografija v list, treba je doposlati 10 kron za kliše, s katerim se potem natisne.

Braslovče: Poročilo je že stavljeno; zmanjkalo je pa prostora v listu zato se je moralo odložiti nekaj že stavljenega za prihodnjo številko, po nesreči je tiskar tudi Vaš dopis odložil za prihodnjič. Prišlo bo še vedno prav. Ne smete biti tako hudi, pri društvenih poročilih je pač stvar včasih težavna. Napišite tudi kaj za »Vrtec«.

Salezijanci imajo za svoj naraščaj redovne šole v novem Veržejskem zavodu. Letos otvori družba poseben pripravljalni tečaj v slovenskem jeziku.

Mladeniči, ki niso prestari, in bi želeli boljše poznati salezijanski poklic, naj se obrnejo na »Vodstvo Marijanišča v Veržeju, p. Križevci, Štajersko«.

Prirejene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditve
Sv. Bolfenk pri Sred.	? junija	Mladeniška i. Dek. zveza	občni zbor
Ptuj	22. junija	Dekliška zveza	»Marijin otrok« itd.
Ljutomer	15. junija	» »	mesečni sestanek
Sv. Ana na Krembergu	8. junija	» »	»Marijin otrok«
Središče	22. junija	» »	mesečni shod
»	29. junija	Kat. izobr. društvo	Tihotapec, Izpreobr. teta
Gornja Radgona	6. aprila	Dekliška zveza	mesečni shod
»	4. maja	» »	Ljubezen Marij. otroka
»	1. junija	» »	»Naša obljuba« in dr.
»	29. »	» »	»Ob slovesu«
Sv. Florjan ob Boču	13. julija	» »	Dekliški shod
Sv. Pavel pri Preboldu	22./6.; 6./7.	» »	poučni shod

NAŠ DOM

Štev. 14.

V Mariboru, 15. julija 1913.

XIII. letnik.

Kornelij.

Povest iz zadnjih dni Jeruzalema.

(Nadaljevanje.)

Osmo poglavje.

Bližala se je ura, ko naj postane ogromno tempeljsko poslopje žrtev ognja. Severne sropne lope pokončali so Judje sami z ognjem.

„Kdor ni videl templja, ni videl nikoli lepega poslopja!“ zatrjevali so ponosno Judje. In pritrditi se mora, da je bil njih ponos upravičen. 46 let gradilo je na tisoče delavnih rok velikansko marmorno kamenje drugo vrh drugo, in kar je mogel ustvariti človeški duh lepega in veličastnega, videlo je tu začudeno oko združeno v prekrasni čudostavbi.

Lepa poslopja zavzemala so prostora za približno 150.000 štirjaških metrov, obdana od 15—16 m visokega zidovja, ki je bilo okrašeno s stolpiči in nadzidki. Predlopja so bila razdeljena po več vrstah ogromnega stebrovja iz najdragocenejšega marmorja v več oddelkov. Streha iz cedrovine je bila močno pozlačena in okrašena. Visoko zidovje je ločilo zunanje predlopje od notranjega templja, ki je vseboval predlopje žen, Izraelitov, duhovnov in svetišče. Devetero s srebrom okovanih in pozlačenih vrat, nad katerimi so se vzdigovali ponosni vratni stolpi, vodilo je v notranjščino. Najlepša so bila „porta speciosa“ — krasna vrata — na vzhodu, kojih vratnice so bile narejene iz korintskega brona. Ob notranjem zidu okoli razprostirala so se obširna poslopja, ki so služila duhovnikom za pripravljanje daritev

in za stanovanja, potem kot shrambe za drva in poseben oddelek za tempeljsko zakladnico. Tukaj so bili shranjeni dragoceni darovi, ki so jih poklonili templju kralji in knezi iz mnogih dežel. Svetišče samo je bilo pa tako lepo in dragoceno, da se ne da popisati.

Vso to krasoto odločila je pravična jeza božja pokončanju; Bog je obrnil svoje obličje od prostora, na katerem je nekdaš sprejemal z dopadanjem daritve in molitve izvoljenega ljudstva.

Na vse zgodaj z veselim srcem in z veselim upanjem oblači Kornelij svojo bojno opravo, ko vstopi zvesti sluga Longin v šotor.

„Gospod“, začne pripovedovati, „Tit je sklenil naskok na tempelj, in predno bode danes zašlo solnce za gorovjem, gledali bomo krasoto svetišča.“

„Ko bi ne bil Bog sklenil tempelj pokončati! Ali ni Gospod, naš Izveličar, rekel, da ne bo ostal kamen na kamnu?“

Longin stopi začudeno korak bližje in gleda svojega gospoda z vprašujočim pogledom.

„Longin, daj mi roko. Pred nekaterimi dnevi odprl mi je Gospod oči; njegova dobroti sprejela me je kot ovčico v svojo čredo. Juda gobavi očistil je mojo dušo z vodo sv. krsta.“

„Zdaj sem tvoj brat, Longin, tvoj brat v Kristusu. Če sem bil kedaj trd in krivičen proti tebi, prosim te odpuščenja!“

Longin prime za rob Kornelijeve obleke in ga spoštljivo poljubi: „Čudežna so tvoja pota, o Gospod!“ pravi.

„Longin, videl si, kaj sem trpel, nikdo ne ve, kaj še trpim. Strašno me teži sramota brezčastnosti in na mojem srcu gloda bridka bolest. Pa zaupati hočem. Gospod bo pomagal!“

Stopita ven, da vidita, kako je že napredovalo oblegovalno delo. Kornelij zapazi, kako vodijo Rimljani trkače proti tempeljskemu obzidju. Kakor votel grom donijo udarci do Kornelija; pa ogromno rezano kamenje neče se umakniti tudi najsilnejšim napadom. Legijonarji odstranijo ogorele ostanke severnega tempeljskega predlopja, da bi napravili svojim tovarišem prosto pot do vrat.

Na obzidju ni bilo videti nobenega branitelja. V templju je bilo mrtvaško tiho, tanek dim je svedočil, da gori še na žrtveniku sveti ogenj, čeravno so že prenehale dnevne daritve, ker je zmanjkalo daritvenih živinčet.

Rimljani se niso dali premotiti po čudni tišini in so skrbno stražili. Nenadoma odpro se vzhodna vrata in z groznim vriščem planejo Judje ven ter se vržejo na Rimljane.

Kornelij čuti, da se bliža zanj ura rešitve, drži ščit v obrambo pred seboj in se bori na življenje in smrt.

Nenadoma začnejo švigati mogočni plameni na severni strani svetišča. Puntarji zbeže grozopolni nazaj k templju, a legijonarji jim sledijo za petami. Tesno se združijo okoli Kornelija in potisnejo Jude pred seboj skozi korintska vrata v preddvorje žen. Četa Rimljanov za četo sledi Kornelijeve četici in v templju se začne divje-grozno klanje.

Iz poslopij, ki obdajajo svetišče, udari plamen. Vročina je grozna. Težke srebrne in zlate plošče, ki pokrivajo streho, se raztopijo in razbeljena kovina teče na obupno se boreče Jude. Gosti oblaki dima valijo se nad borečimi nasprotniki.

Utrujeni hoteli so Judje vreči od sebe orožje, ko se prikaže pri vratih, ki vodijo iz preddvorja žen v preddvorje Izraelitov, postava Jonatanova. La-se ima osmojene in hrapava kožuhovi-

na, ki pokriva korenjaško postavo, visi raztrgana po telesu.

„Vztrajajte!“ zakliče z gromkim glasom, ki prevpije šunder boja in prasketanje ognja. „Mesija bo izšel iz svetišča in rešil svoje ljudstvo!“

„Mesija!“ zavpijejo Judje in se zazeenejo zopet nad sovražnika.

Kornelija obda zdijana tolpa. — Ščit se razbije pod silnimi udarci nasprotnikov in zdi se, da je Kornelij izgubljen. Pa pride nepričakovana pomoč. Tit se je bil postavil na čelo svojih najboljših vojakov in prodril v preddvorje. Opazi nevarnost, ki preti Korneliju in zgrabi njegove nasprotnike z vso močjo. Korneliju je pomagano in kmalu se zvrne zadnji sovražnik Kornelijevega tla.

„Vrli centurij!“ reče Tit. Iz oči vojskovodje odseva občudovanje nad Kornelijevim junaštvom. Korneliju se zdi, kakor da bi na novo oživel. Izmučene mišice se pokrepčajo, za malo rano na roki se ne zmeni.

Prestrašen opazi Tit nevarnost, da postane celi tempelj žrtev razplamenele besnosti njegovih vojakov. Zapove: „Prizanesite templju! Gasite!“ Nihče ne posluša zapovedi vojskovodje. Legijonarji divjajo v preddvorje duhovnikov.

Kornelij si dela pot v gneči v preddvorje duhovnov, kar pa obstane kot bi ga bila zadela kap. Na višini stopnjice žgalnega oltarja stoji Jonatan in vpije s pretresljivim glasom: „Gospod, kje je Mesija?“ Pred njim kleči trepetajoča ženska postava. Obraz zakriva z obleko.

Kornelij zatrepče, ko spozna Berniko. „Kristus pomagaj!“ zakliče in hiti proti oltarju, po kojega stopnjicah teče kri ubitih.

Jonatan Kornelija ne vidi, vidi le besnečo, obupno množico, ki hoče lažipreroka raztrgati. Zbegan pogled pade na trepetajočo Berniko pri njegovih nogah; povzdigne bodalo proti njej.

„Ubijalec lastnega očeta, stoj!“ zavpije Kornelij. Centurij dere čez trupla padlih, ki leže ob vznožju oltarja, proti najvišji stopnjici. Istočasno pri-

kaže se ob lažipreroku, kakor bi bila zrastle iz tal, postava Longinova.

Jonatanu pade bodalo iz roke in s klicem: „Nazarenec, zmagal si!“ pade v ogenj gorečega preddvorja.

Bernika se zdrzne, odkrije obleko od obraza in gleda z grozopolnim pogledom na Rimljana, ki je bil v dimu ves počrnel.

Kornelij ovije roko okoli nežne postave in nese nezavestno ven iz gneče. Longin mu dela pot z mečem.

Ogenj je dosedaj še prizanašal svetišču samemu. Gorela so dozdejle predvorja in poslopja, ki so obdajala svetišče; vendar se je videlo že, da tudi svetišča ne bo mogoče rešiti. Tit stopi s Tiberijem Aleksandrom k vhodu svetišča, ki se je blestelo v čistem zlatu. Stene, strop in tla bili so pokriti s težkimi zlatimi ploščami.

Ko odgrne Tiberij Aleksander bogato vezen zastor, ki je zakrival notranje svetišče, odskoči grozopoln. Pred kadilnim oltarjem, na katerem so zažigali dan na dan blagodišeče kadilo kot daritev, sedelo je na nizkih stolcih 10 duhovnov. Obleka je bila raztrgana in glave potrošene s pepelom. Izraz na licih je bil mrzel in miren, kakor da bi bili mrtvi. Nobeden se ne gane, ko stopita Rimljana proti njim.

„Vstanite!“ pravi vojskovodja, „jaz sem Tit!“ Nobenega odgovora, noben ne trene z očmi.

„Prosíte milosti in podeljena vam bode!“ govori Tit. Nemi obup duhovnov ga nagne k usmiljenju. Pa tudi sedaj ne dobi odgovora. Bili so kakor marmornati kipi.

„Odgovorite!“ zapove Tit strogo. Tesnobna tišina; od zunaj se sliši divji bojni šunder v svetišče. V njega se meša prasketanje ognja, ki se bliža tudi temu najimenitnejšemu delu templja. Ko vidi Tit, da nečejo duhovni njegove milosti, prepusti jih njihovi usodi, smrti v ognju.

Z občudovanjem ogleduje sedmero-ročni svečnik, krasne mize z dvanajsterimi kruhi obličja, kadilni oltar, na katerem je še tlel ogenj in napolnjeval prostor s sladkobnim duhom.

Solze mu stopijo v oči in zakliče, slovesno povzdignivši roke proti nebu: „Pri bogovih Rima in pri božanstvu, ki je gledalo nekdanj milostljivo na ta oltar, nisem hotel pokončanja templja! Trma trdovratnega ljudstva ga je pokončala!“

Vzame nekaj zrnc kadila iz zlate posode in jih vrže v ogenj; božanstvu Judov daroval je tako svoj dar. Pogan je bil zadnji duhoven, ki je daroval v templju Jahveta.

Tiberij Aleksander odgrne tudi dragoceni, več prstov debeli zastor, ki je ločil svetišče v dva dela, v „Sveto“ sprednji del in v „Najsветеjšo“ zadnji del svetišča. V „Najsветеjšem“, kamor je smela stopiti le noga velikega duhovna na „veliki dan sprave“, ni bilo ničesar drugega kakor le 3 čevlje visoki kamen. Tajinstvena poltema je bila na tem svetem kraju. V nemem spoštovanju nagne Tit glavo.

Zdaj pa razsvetli nenadoma krvavorudeč ogenj sveti prostor. Plameni ližejo pozlačeno streho svetišča. Tit se odstrani. Duhovni ostanejo v tihem obupu na svojih prostorih. Komaj zapusti Tit svetišče, ko pograbi ogenj tudi notranje svetišče in zavije vse v prasketajočo, plamenečo odejo. Dragoceni kovinski okraski na vratih in na pročelju kapljajo raztopljeni na tla.

V predvorjih doni bojno vpitje vojakov, jok in stok ranjenih meša se z vpitjem množice v mestu in grozno odmeva od bližnjih gričev. Klanje je trajalo pozno v noč.

Goreči tempelj nudil je grozoveličastni prizor. Tempeljska višina je cela žarela. Iz valovečega ognjenega morja vzdignili so se tu in tam ogromni ognjeni slopi proti nebu in se zopet sesedli. Blesteče iskre vzdigovale so se kakor oblak proti nebu in padale počasi ugašajoč na razdejano okolico. S silnim ropotom podiralo se je tramovje in pokapalo pod kadečimi se razvalinami mrtve in ranjene. Zdelo se je, da je celo nebo v plamenu. Kakor strahobne sence videli so se obrisi Judovskih gora. Mesec je bil podoben bak-

reni obli in medel svit zvezd izginil je pod rudeče-rumenim žarom.

Legijonarji počivajo na višini „Škopa“ in na Oljiski gori, kolikor jih ni zaposlenih pri straženju in zasledovanju upornikov. Gledalo goreče morje pred seboj, ki še vedno narašča.

„Demetrij“, pravi Feliks. „Kdo je zažgal tempelj?“

Demetrij raztegne lici v porogljiv nasmeh. „Kdo ve? Požigalec naj se le varuje, da ga ne izsledi jezni vojskovodja. Tribunom je izrazil izrecno željo, da naj se ohrani tempelj.“

„No, ne delaj se nedolžnega kakor novorojeno dete. Videl sem sam, kako si vrgel gorečo baklje v svetišče.“

„Molči“, odgovori Demetrij. „Vsaj ne govori tako glasno! Hočem deliti svoj plen s teboj. V razvalinah predlopa skrila sem veliko množino zlatih posod.“

Na višini kalvarski sedeli so Bernika, Kornelij, Juda in Longin ter gledali ogenj. Bernika nasloni glavo na ramo Kornelijevo in joče po tiho. Njen nekdanj kot oglje črni lasje postali so bili beli kot sneg.

„Bernika, roka Gospodova te je tepla hudo! Izgubila si v teh dneh očeta in brata. Toda ne žaluj. Ali te ni rešil Gospod naravnost čudežno?“ pravi Kornelij.

Bernika sklene roke. „Tvoja usta govore modro. Bog je dobrotljiv, tudi v svojem srdu.“

Juda pripoveduje o kazni, ki jo je poslal Bog preslepljenemu ljudstvu. — „Poslal jim je znamenja, pa Mu niso verjeli. Tudi če bi bil prišel Elija iz nebes in obujal mrtve iz grobov, ne bi bi mu ne verjeli.“

(Dalje prih.)

1050letnica apostolstva sv. Cirila in Metoda.

Domovju luči krasni dve
Slovencem ve prijazni ste;
O brata, Vaju naj slavi,
naj vama hvalnica doni!

(Cerkv. him.)

Narod, ki ne spoštuje svojih slavnih mož, jih tudi vreden ni. Hvaležnost nam zapoveduje, da se spominjamo svojih prednikov, ki so sejali v bridkostih in solzah, kar mi zdaj v veselju žanjemo. Ob njihovem vzgledu se nam pa tudi vzbuja navdušenje in vnema za one vzvišene vzore, za katere so goreli, delovali in umrli naši pradedje. Tako svetla vzornika sta vsem Slovanom naša apostola sv. Ciril in Metod, vsemu slovanskemu narodu po svojem vztrajnem, domoljubnem in bogoljubnem delu, temeljni kamen naše narodne prosvete. Letos, ko se vršijo v proslavo 1050letnice prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane na Velehradu velike slavnosti, ki bodo privabile in združile tisoč in tisoč gorečih, versko in narodno navdušenih slovanskih sre na znamenitem kraju, spodobi se, da poroma tudi za vse blago dovzetna slovenska mladina vsaj

v duhu na sveti kraj, se ozre na častljivi osebi slovanskih apostolov, se zamisli v čase, ko sta živela in delovala in si tako osveži in izpodbudi svojega duha na njunem, za vse čase navduševalnem zgledu.

I.

Proti koncu l. 862 je poslal moravski knez Rastislav (ali Rastič) poslanca v Carigrad k cesarju Mihajlu III., kateri naj mu naznanijo, „da je njegovo ljudstvo sicer nehala klanjati se malikom in želi ravnati se po krščanskih postavah, da pa nima učiteljev, kateri bi ga vladali in učili in svete knjige mu razkladali (po domače); da sicer prihaja mnogo učiteljev v deželo iz Laškega, Grškega in Nemškega, kateri pa vsi drugače uče (ljudstvo jih ne razume). Zatorej pošlji k nam učitelje, kateri bi nas zrali učiti sv. pisma in njegovega pomena.“ Ko cesar to sliši, povpraša svoje modre svetovalce, koga bi poslal. Svetujejo mu, da naj izbere za to važno misijonsko delo učena brata Konstantina (Cirila) in Metoda. Cesar pokliče Konstantina in mu reče: „Slišiš li te besede? Te-

ga ne more nikdo drugi storiti, kakor ti. Prejmi moje darove, vzemi seboj svojega brata, meniha Metoda, ter pojdi. Vidva sta Solunjana in Solunjani govore vsi čisto slovenski.“ Solunjana jih imenuje; mesto Solun leži v nekdanji Macedoniji ob Egejskem morju, katero se tam precej daleč razprostira med suho zemljo in napravlja Solunski zaliv. Ker je bilo mesto zaradi svoje trgovine precej bogato in okolica rodovitna, poskušala so za ljudskega preseljevanja razna plemena, da bi se polastila ondotnih krajev (kakor se godi tudi dandanes). Nazadnje naselili so se po celi pokrajini Slovani in tudi solunski meščani, akoravno po rodu Grki, bili so primorani, naučiti se slovanskega jezika, da so mogli občevati s slovanskimi prebivalci v okolici. — Razmere med prebivalstvom Soluna so bile okoli leta 800 približno take, kakor so zdaj pri nas v Celju ali Gorici. V mestu je bivalo nekaj grških uradnikov, trgovcev, vojakov, pa okolica je bila popolnoma slovanska. V tem mestu sta se rodila Ciril (čegar krstno ime je bilo Konštantin) in Metod. Njun oče Leon bil je višji cesarski uradnik, plemenitega rodu in porodu Grk, ime materino ni znano, sta torej Grka po rodu in ne Slovana, pa že v zgodnji mladosti priučila sta se slovanskemu jeziku, ki jima je postal drug materni jezik. Tudi vse njuno življenje in delovanje je bilo posvečeno Slovanom, za nje sta se trudila in žrtvovala, za nje je gorelo njuno srce, zato ju po pravici smemo imenovati Slovana po duhu in sreju. Zmožna sta bila za apostolstvo med Slovani po svojem jezikovnem znanju, pa tudi njuno življenje do trenutka, ko se jima je poverila tako važna naloga, je bilo takorekoč neprestana priprava za ta vzvišeni in težavni poklic.

Omikani stariši so vestno skrbeli za njuni pouk in ju zgodaj poslali v šolo, kjer je prekosil Konštantin vse svoje součence. Po smrti očetovi napotil se je Konštantin v Carigrad ter se tu jako pridno učil modroslovja in drugih znanosti, n. pr. govorništva in tudi

godbe. Konštantin in Metod naučila sta se razven grškega več drugih jezikov; govorila sta latinski in Konštantin se je še celo navadil kozarskega in hebrejskega jezika, slovenščine sta se bila pa naučila že v rojstnem mestu.

Metod, ki je bil cesarski namestnik v neki slovanski pokrajini več let in se tam popolnoma seznanil s slovanskimi običaji, odpovedal se je častni službi in šel v samostan na goro Olimp. Konštantin, ki je dobil radi svoje učenosti in modrosti častni naslov „filozof“, učil je v Carigradu modroslovne nauke in bil posvečen v mašnika.

Leta 860. poslal ga je cesar k napol pokristjanjenim Kozarjem ali Kazarom ob Azovskem morju v južni Rusiji. Spremljal ga je njegov brat Metod. Predno je prišel Konštantin h Kazarom, mudil se je nekoliko časa na meji njih države, v Krzonu, da bi se naučil njih jezika. Tu se mu posreči najti ostanke sv. Klementa, rimskega papeža, ki je umrl tu mučeniške smrti l. 100.

S pomočjo marljive duhovščine ter nekaterih ustnih in pisemenih poročil našel je na nekem otočiču najprej razvaline nekdanje cerkvice in po daljšem iskanju tudi grob, v katerem so bili Klementovi ostanke. Ko sta brata dovršila misijonsko delo med Kazari z najboljšim uspehom in se povrnila v Carigrad, poiskal si je Konštantin svoje stanovanje pri cerkvi sv. Apostolov, Metod pa je odšel v Polihronski samostan; oba sta živela nekaj časa znanosti in pobožnim vajam sama za-se, pa ne dolgo. Besede, katere je govoril cesar Konštantinu: „Vzemi seboj svojega brata, meniha Metoda ter pojdi“, bil je klic božji, ki ju je pozval na novo misijonsko polje, na delo med Slovane.

II.

Ciril in Metod sprejela sta ponudbo moravskega kneza in prišla v njegovo deželo v prvi polovici l. 863. Cesar jima je bil dal seboj priporočilno pismo in dragocene podobe za Rastislava. Prinesla sta seboj tudi ostanke

sv. Klementa. Ko sta se približala Velehradu, tedanjemu glavnemu mestu Morave, jima je šel Rastislav z mnogobrojnimi ljudstvom nasproti in ju sprejel z veliko častjo in iskreno radostjo.

Na Moravskem začela sta delati v prosep slovanskega ljudstva, kar jima je bilo tem lažje, ker sta dobro umela in govorila njegov jezik. Vpliv sv. Cirila in Metoda se je raztezal na vse slovanske rodove, na Čehe, Poljake, Ruse, prav tako kakor na Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare. Čeprav nista povsod delovala osebno med njimi, pa sta vendar na nje vplivala po svojih učencih in svojih knjigah. Tisti Slovani, kjer sta sv. Ciril in Metod osebno najdalje in najuspešneje delovala, pa so bili moravski Čehi in panonski Slovenci. Poučevala sta ondotni narod v sv. veri, napeljevala ga h krščanskemu življenju, kazala na zmote in pridobila marsikaterega trdovratnega na svojo stran. Tudi sta tu in tam naletela na kakega pogana, katerega sta spreobrnila in krstila. Mnogo je bilo takih, ki so bili na videz kristja-

ni, a beseda božja, katero so oznanjevali nemški duhovniki, ki niso znali slovanskega jezika, torej govorili v jeziku, ki je bil mnogim nerazumljiv, ni segla vsem do srca in take je bilo treba še poučiti in jih utrditi, da se niso izneverili krščanstvu in zopet začeli moliti malike. Z vnemo sta poučevala posebno mladino, uredila božjo službo in iztrebljala poganke razvade in napake.

Lahko si mislimo, kakšen vtis je napravila božja beseda v domačem jeziku na dobro in dovetno slovansko ljudstvo. Legenda izkuša nekoliko predstaviti ta učinek, pišeč: „In vzradovali so se Slovenci, zaslišavši veličja božja v svojem jeziku“. A kar je posebno značilno, sveta brata nista donesla slovanskemu narodu le ustni pouk o Izveličarju, temveč tudi slovansko pismo in slovansko knjigo. S tem sta mu postala največja dobrotnika. Kakor je namreč vera temelj nadnaravnemu življenju, tako sta pismo (črke) in knjiga podlaga narodovi izobrazbi in vsej njegovi kulturi.

(Konec prih.)

Doma in po svetu.

Iz Balkana prihajajo žalostna in za Slovence poniževalna poročila. Ljudstva, ki so šla združena z nepopisnim navdušenjem v boj zoper večstoletnega sovraga, ljudstva, o kojih so mnogi menili, da se bodo le za križ sveti in svobodo zlato navdušeno borila, potepala so svoj lovorov venec v blato, začela so zločinsko bratomorno vojsko med seboj za nekaj pedi zemlje, za nekaj podrtih in porušenih mest. Da je tako ravnanje grdo, zavedajo se balkanske države, zato druga drugi očitajo začetek sovražnosti: nobena neče priznati, da je začela prva. — Najrazličnejša, mnogokrat popolnoma si nasprotujoča poročila prihajajo o vršehih se bojih in praskah; neko poročilo trdi celo, da se je že bila prva odločilna bitka in da je bolgarska armada popolnoma porazila srbsko na Ovčjem polju. Tudi o Grkih javljajo, da je da-

la grška vlada svojim divizijam v Makedoniji povelje, naj preidejo na vsej črti v ofenzivo (v napad). Baje se jim pa slaba godi. Bolgari so dne 30. junija pri Gjevgeliju premagali Grke in Srbe, ki so se z njimi združili in zasedli del železnice Solun—Skoplje.

Koroški Slovenci obhajali so dne 29. junija v Svečah veličastno slavnost v spomin stoletnice rojstva in petindvajsetletnice smrti enega največjih, najblažjih in najslavnejših sinov slovanskega Korotana, Andreja Einspielerja; slavili so ga kot vzor-duhovnika, kot moža, ki je večnolepa, životvorna načela katoliške cerkve razširjal med Slovenci z besedo in peresom. Celo slavlje je bilo velik cerkveni in narodni praznik za Rož.

Španski misijonar Bernat je umrl v Kiahovu v kitajski pokrajini Šansi mučeniške smrti.

Očetomorilec v sodni dvorani ubil tudi mater. Pred okrajnim sodiščem v Kozelskem na Ruskem je stal te dni radi očetomora 20letni Akulinin. Glavna priča proti njemu je bila njegova mati. Ker ga je ta obteževala, je morilec skočil k mizi, na kateri so ležali dokazi njegovega hudodelstva, zgrabil vago, s katero je ubil očeta, in udaril mater trikrat po glavi s tako silo, da se je nezavestna zgrudila in kmalu umrla. Poslušalci so v strahu pobegnili iz dvorane. Vojaki so besneža komaj ukrotili in ga kasneje, ko je hotel uiti, ranili z bajoneti.

Strašen zločin v Bremenu. Napad na katoliško Marijino šolo. Več učenek ustreljenih in ranjenih. Dne 20. junija dopoldne je vdrl brezposelni 30letni učitelj Schmied v katoliško Marijino šolo, ko so šolarji pravkar zajtrkovali. Na hodniku je ustavila Schmieda učiteljica Pöhl, na katero je takoj ustrelil, a je ni zadel. Schmied je nato vdrl v šolsko sobo, kjer je bilo 65 deklic 6 do 7 let starih. Napadalec je pričel iz dveh revolverjev streljati med deklice.

Dve učenki sta se takoj zgrudili mrtvi na tla, tretja je, ko je bežala, padla po stopnicah in si zlomila tilnik. Deklice so bežale, Schmied je pa za njimi streljal. Šolski sluga je izkušal morileca prijeti, a Schmied je tudi nanj streljal; krogla ga je zadela v brado in mu predrila lice. Neki učitelj je poskusil Schmieda prijeti od zadaj, ko je ta streljal skozi okno na cesto in ranil še 4 osebe. A Schmied se je obrnil in ustrelil učitelja v trebuh. Učitelj je mrtev. Morilec je nato bežal iz šole, razburjena množica ga je prijela in ga strašno pretepla. Iz rok razburjene množice je morileca iztrgala policija. Schmied je imel pri sebi 6 revolverjev in veliko patron. Zdi se, da je blazen in so ga oddali v bolnišnico. Izmed otrok jih je bilo 15—20 ranjenih, od katerih so trije umrli, trije pa se borijo s smrtjo.

Francoske hijene. V Matoankur na Francoskem razprodajajo posest odpravljenega samostana Avguštincev; še celo samostansko pokopališče z dveh vrstama grobov hočejo prodati; cenili so ga na 150 frankov.

Orli.

Gnezdo svoje stavi,
Orel na višine;
Svet s perutjo meri.
Čez vrhe, globine.

Ta verz velja tudi naši orlovski organizaciji. Tudi ona si je postavila svojo zibelko na skalo, da, čeravno so nasprotniki grozili, že v povojih jo strmoglaviti, stoji danes pred nami krepka, močna, nepremagljiva in vedno bolj se razvijajoča. Dobro so vedeli ustanovitelji orlovske organizacije, da je mogoče to mnogo obetajočo uredbo le na ta način vzdržati, ako bo imela močno podlago. In ta podlaga, sv. katoliška vera, je skala, na koji se je ustanovil naš Orel. Dragi bratje! To nam je dokaz, da ima naša orlovska organizacija bodočnost, ker je nje podlaga trdna, močna. Pri naših nasprotnikih pa je ravno narobe. Njih podlaga je prhla, jedro pa je gnilo, oziroma ga sploh ni.

Bodi naša prijetna naloga, da se bode v kratkem času v vsaki župniji naše mile Slovenije dvignila v zrak orlovska organizacija ter širnemu svetu oznanjala, da biva na Slovenskem dobro, nepokvarjena mladina, dovzetna za vse dobro, krepka na duši in telesu. Vse brate Orle iskreno pozdravlja

Božidar S. ormoški.

Orli in Marijine družbe.

Marsikje se še vedno pojavlja neka nejasnost glede razmerja Orlov do Marijinih družb, kljub temu, da je to razmerje že samo na sebi dano in označeno v namenu in nalogi obeh organizacij.

So iskreni mladino ljubi, ki streme zlasti za tem, naj se sprejme v pravila orlovske organizacije določba, da mora biti vsak Orel obenem tudi član Marijine družbe.

Naloga orlovske organizacije je v prvi vrsti posvetnega značaja, je telo-

vadna organizacija, ki ima namen, zbrati pod svoj prapor polagoma vse poštene slovenske mladeniče, jim okrepiti in izuriti telo z raznimi telesnimi vajami, jim razbistriti razum z vsem, kar je potrebno dandanes vedeti, jim oplemeniti srce ter utrditi voljo za krepkostno življenje.

Marijine družbe so pa strogo nabozne družbe, ki imajo vzvišen namen, navajati svoje člane k praktičnemu izvajanju krščanskih načel, k izpolnjevanju verskih in stanovskih dolžnosti.

Ponosni smo Orli na svoje ime in svoje vzvišene vzore, a radi priznamo, da so vzori, po katerih streme Marijine družbe, nad vse vzvišeni, ker je njih namen nekako odmaknjen posvetnosti, kjer je naše glavno torišče.

Zato pa med orlovsko organizacijo in Marijinimi družbami ni in ne more biti nikakega nasprotstva, pa tudi ne tako nujne zveze, da bi se moralo ukazovati članom ene organizacije, da morajo biti tudi člani pri drugi. Živimo v času svobode, in kakor je vsakemu poštenemu slovenskemu mladeniču na prosto voljo dano, se li hoče pridružiti orlovski organizaciji ali ne, tako je tudi vsakemu Orlu prepuščena odločitev, če hoče pristopiti k Marijini družbi ali ne. Dejstvo pa je, da povsod, kjer se vodijo Orli v pravem duhu svoje organizacije, jih duh te organizacije — prej ali pozneje — sam pripelje do Marijine družbe, kakor opažamo z druge strani tudi dejstva, da vzorni člani Marijine družbe z veseljem vstopajo v vrste Orlov. Zato so nam znani mnogi

slučaji, ko so naši vrli mladeniči po orlovski organizaciji našli pot v Marijino družbo, kakor tudi slučaj, ko so naši mladeniči po Marijini družbi prišli v vrste Orlov.

Ker je človek po svoji naravi tak, da se tistega dela, za katero se prostovoljno odloči, loti z veliko večjim veseljem, kot pa dela, katero mu je ukazano, zato smo tudi mi za popolno svobodo in prostost Orlov pri njihov odločitvi glede vstopa v Marijino družbo, čeprav iz srca želimo, naj bi ne bilo nobenega Orla, ki bi ne bil tudi član kake Marijine kongregacije.

„Mladost“.

Hoče. 18. majnik bo gotovo ostal nam mladeničem v prijetnem spominu, ko se je blagoslovila nova zastava Ml. M. dr. V prav lepem številu smo se zbrali z družbenimi znaki na prsih, 8 Orlov v krojih, pred župniščem, od koder smo ponesli zastavo v slovesni procesiji v spremstvu 5 duhovnikov v cerkev. Po blagoslovitvi zastave — delo čč. šolskih sester v Mariboru in stane 590:30 K — nas je navduševal vrli organizator mladine, vlč. g. dr. Hohnjec, naj posnemamo Mater božjo in sv. Alojzija, kojih podobi nosi zastava. Kot zvesti sinovi Marijini smo pristopili družbeniki, oziroma Orli v lepem številu med slovesno sv. mašo, k sv. obhajilu. Stem smo pokazali, kaj je nam mar čivkanje in zbadanje naših nasprotnikov. Tako je bil prvi del slavnosti končan. Popoldne smo priredili Orli veselico s šaloigro »Pravica se je izkazala«. Tudi tukaj nas je vlč. g. dr. Hohnjec navduševal, naj se ne sramujemo svojega materniga jezika ter se naj vselej in povsod držimo naših krščanskih načel, zlasti je ožigosal naše nasprotnike, ki tako težko vidijo rdeče srajce. Pred igro sta deklamirala brat Gestaltner pesem »Nedolžnega mladeniča«, brat Majhenič pa pesem »O žganju«. Zabavo pa poveča lepo petje, zato smo zapeli mešan zbor »Domovini«. Po igri je bila prosta zabava. Tako nam je hitro minil dan veselja. Nazdar!

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca.

IV.

Na belo nedeljo je bilo, ko sem jo mahal po ozki soteski od kolodvora v Zagorje, kjer sem sklenil, preživeti nekaj dni svojega prvega rokodelskega življenja med tujci. Na obeh straneh so molele v zrak sive skale, nikjer se ni poznalo, da nastopa ravnokar ljuba pomlad, ki nosi seboj toliko nad in veselja. Samo kalni potok, ki je žuborel

pod cesto, je zašumljal včasih in dramil tišino narave in mojega srca. Ravnokar sem zapustil dom, ločil se od dragih tovarišev v društvu. Zapustil sem kraj, kjer kraljujeta veselje in zadovoljnost. Kaj so nam bile tam potne srage; saj je zorelo žito samo nam, zbrali smo se zvečer pod lipo, zadone-la je poštena pesem in pozabljeno je bilo vse. Ta od rude umazana voda pa prihaja iz kraja, kjer je človek suženj

kapitala, kjer vlada boj, gospodari nezadovoljnost. Zdelo se mi je, kakor da ta potok nosi seboj solze, ki jih rodi ta boj, kakor bi hotel še drugim pokazati gorje, ki ga rodi življenje tam, kjer Bog ne blagoslavlja delo.

Srečal sem ljudi, ki so šli ravno od svete maše, pošteno kmečko družino, videlo se jim je, da jim je to najljubša pot, kajti iz lic jim je sevalo veselje, kakor da so našli tam pri cerkvi tolažbo življenja. Pogledali so me nezaupljivo in se me ognili kot človeka, ki nosi seboj nesrečo. In takrat sem se spomnil, da sem odslej ubogi „vandrovec“ in nič več, in bridko mi je bilo. Takrat pa so se razgrnili oblaki in glej, pred menoj se je odprl svet. Prišel sem iz soteske in lepa dolina v pomladnem cvetu mi je stala nasproti in gori kakor v kotu, pozdravljala sta me zvonika mogočne farne cerkve. Proč s temnimi mislimi, tam, kjer se sveti v vasi hram božji, dobil se bo tudi zvest tovariš, ki mi bo opora v zapuščenosti! Popravil sem si zavoj, povzpел se pokonci in pospešil korak, da pridem čim prej k mojstru.

V hiši mojstra Parklja je bilo vse živo, ko sem prišel tja. Že od daleč so se čuli neubrani glasovi, ki so mi pričali, da se moj novi mojster bavi tudi z gostilničarstvom. Vsedel sem se za mizo k družbi mladih fantov in pričel pogovor z njimi. Kmalu smo se pobratili in jaz sem bil ves vesel, da bo pri novem mojstru tako zanimiva družčina. Fantje pridejo sem, v gostilno sicer, ali fantje so, gotovo imajo tudi tako društvo kot pri nas. Sčasom jim povem, da sem igral v društvu in zopet bode veselje.

Toda še tisti dan sem se prepričal, da to ne pojde tako lahko. Ko so namreč fantje popoldne odhajali, povabili so me seboj na neko rudarsko veselico, češ, tam se bo še-le pilo in pelo! Jaz pa sem se zahvalil, češ, da moram obiskati č. g. župnika, da mu izročim neko pismo in ga vprašam to in ono.

„Kaj, k fajmoštru pojdeš? Ali si ajmohtar, roženkrancar? Ha-ha-ha ...

rogali so se mi divje in jaz sem bil v zadregi.

„I, poseben pobožnjak nisem, ali nič hudega bi ne bilo, ko bi tudi bil. Društvo smo imeli fantje pri nas in igrali smo zadnjič. Rad bi izvedel, če je tudi tukaj kaj takega“, sem se izgovarjal.

Fantje so se spogledovali in potem je pričel eden:

„Tisto pa, društvo pa imamo, društvo! Mi smo tudi v njem, le kar z nami pojdi, pa boš videl, da je še bolj lepo v njem, kot je bilo pri vas“.

Že sem mislil iti, a takrat je prišel mojster Parkelj in treba se je bilo še z njim kaj pogovoriti. Zato sem obljudil, priti drugokrat.

Mojstra sem se kar ustrašil, ko sem ga zagledal. Bil je dolg in suh kakor hmeljeva preklja. Da je bil na enem očesu slep, to že ni bilo tako čudno videti, kakor velike, rjave, ščetinaste brke, ki so mu visele doli kakor Kitajcu, in pa široke bele hlače, ki so mu plale okrog tankih nog kakor prazna vreča, kadar jo steplješ. Ko bi mi ne bil sam povedal, bi ne bil nikoli nikomur verjel, da je to mizar in obenem tudi krčmar. Z njim sem kmalu opravil. Vtis, ki sem ga dobil po vsem tem, je bil slab, mojster se mi je v resnici zdel kot — parkelj. Fantje so bili sicer prijazni, ali zakaj so se norčevali, ko sem omenil župnika? Ampak društvo pa le imajo, treba bo poizvedeti. In odpravil sem se h gospodu župniku.

(Dalje prih.)

Fantje, varujmo se ponočevanja. Grda navada slovenskih fantov je ponočevanje. Koliko dobrih fantov se pokvari ravno pri ponočevanju, da postanejo surovi in nepokorni starišem. Bog je dal človeku noč zato, da si izpočije dušo in telo. Fant, ki hodi ponoči brez potrebe okoli, nasprotuje tudi naravnim zakonom, vsa narava počiva. Samo ptice roparice letajo okoli in iščejo svoj plen, in tisti grdi netopirji. Takim pticam roparicam so podobni ponočnjaki, ki zapeljujejo nedolžna dekleta. In koliko pretepov in sovraštva je krivo ponočevanje; še le mesec je od tega, kar so nekje na Koroškem fantje ponoči enega ubili, dva težko ranili. Fantje, ne hodimo ponoči brez potrebe okoli; če se imamo kaj pametnega pogovoriti, zato je v nedeljo dovolj časa ali pa kaka lepa pesem se tudi v nedeljo lahko zapoje. Grde pesmi pa tudi ponoči ni dovoljeno peti. Fantje, ki smo pri iz-

obraževalnih društvih posebno pa Orli varujmo se ponočevanja, katero so že škof Slomšek v enem pastirskem listu jako hudo obsodili.

Fant iz Koroškega.

Pridna agitacija. V tem poletnemu času stavimo si fantje nalogo »Naš Dom« še bolj razširiti. Za kar človek deluje pa z dobrega namena želi doseči, to se mu rado izpolni. Tako je tudi mogoče z vztrajnostjo novi prostor še poiskati za dober časopis posebno pri sorodnikih in sosedih; mogoče bi radi čitali, pa sami nimajo za začetek nekako dovolj poguma; naročimo jim Naš Dom, pozneje bodejo prav hvaležni. Ravno kar sem poslal 2 K za novi naroč. Upravništvu N. D. Komu jih je mogoče nabrati več? Vsi na delo za dobro katoliško stvar. Dva »Našdomova« naročnika sta sklenila nabrati nekaj novih naročnikov. Eno nedeljo sta nabrala 16 novih naročnikov in plačnikov. Seveda sta fanta pri tem dar govora dobro porabila pa kako že pravi tisti pregovor: da brez muje... Bila sta vesela, ker sta imela zavest, da sta storila dobro delo. Za geslo ob sklepu še to zakličem:

Mnoge si želi Naš Dom fante naročnike,
Potem pa zveste skrbne tud' plačnike;
Torej nove prijatelje mu še pridobimo,
Širit časopise, prijatelji se združimo.

Podšavniški.

„Narod naj živi!“ Dragi tovariši, hočem vas peljati, (pa ne iz slabega namena) v duhu v bližnjo krčmo. Ravno kar je neki kričavi takozvani narodnjak povzdigoval slovenski narod v deveta nebesa seveda liberalna ter blebetal različne puste fraze o narodu. Vsaka druga beseda je bila: »naj živi narod.« In da še bolj potrdi in podpre dokaz domovinske ljubezni zvrne kozarec »starega« v znak, kako se mora poplakniti vroča ljubezen do naroda. In vsi zbrani mu morajo seve slediti. Kaj se hoče? Narod moramo ljubiti in vsaka ljubav do istega je jalova, če ni zalita z alkoholom.

Zdaj pa pogledimo v zasebno življenje takega narodnjaka, kako razvija svoje delovanje v korist naroda, da bi istemu bilo res mogoče »živeti.« Vzamimo par zgledov. Na primer. Eden ali drugi tak ljubitelj naroda je premožen posestnik. Potrebuje mnogokrat kakega rokodelca. Pride k nemu ali drugemu rokodelcu, zapove oblastno, to in to se mora narediti v najkrajšem času, plačalo se bo že. Toda, ko pa je delo izgotovljeno, potem pa naj gleda, kako bo iz tega »narodu vse dobro želečega« človeka izprešal težko prisluženo plačilo. Včasih traja leta, da pride rokodelc do denarja a še takrat mu delodajalec »gliha.«

Ravnotako ravna tudi pri poljskih ali vinogradnih delavcih. Če pa imajo odslužiti delavci kake naturalije ali najemnino, pa pride ista precej na drago. Tak »narodni dobrotnik« že gleda, da ne trpi sam škode. Ne pomislijo pač taki ljubitelji naroda, da morata ona dva tudi

živeti, da ne moreta iti živa v zemljo. To je slika, ki se ponavlja dan na dan. A žalostnejše še pride. Mnogo je še ljudi, ki mislijo, da se brez alkoholnih pijač ne da živeti. Seveda kako pa bi se neki glasila napitnica narodu, če bi se mu napivalo z »vodo«? Pa, dragi tovariši, vi, ki imate še smisel, kako naj bo naše delovanje v zasebnem in javnem življenju, da bo narodu res mogoče živeti, mi boste radevolje potrdili moje mnenje, ki je: Vsakemu svoje, kajti vsak delavec je vreden svojega plačila in pa, da se vsi kot en moč vzdignemo v boj proti najhujšemu sovražniku našega naroda, ki nas hoče na zviti in vablivi način spraviti iz sveta, proti pogubnemu alkoholu, ki je glavno orožje naših narodnih nasprotnikov. Če se uspešno postavimo temu v bran, nam je boj z narodnimi nasprotniki precej olajšan. Zato pa vsi v Sveto vojsko, in narod slovenski bo res živel, četudi brez žganja.

V tem mnenju ostane zvest

Tone Muropljski.

Deva in roža.

Deva roži je dejala:
»Pojdi venkaj v lepi svet!
Čemu tu bi žalovala,
Čemu vsahnil bi tvoj cvet?«

»Voljo prosto ti mi dajaš
Reče roža njej na to,
»A ljubezni ne omajaš
Tebi vedno zvesta bo.

Sveta nisem željna zreti,
Vse je kakor kratak sen;
Mirno hočem tu živeti,
Tu je cilj moj zaželen.«

Deva se je nasmehnila,
Roža je pobožala:
»Boljši del si izvolila,
Več je vreden mir srca.«

Trobeljski.

Zastava plapola razvita . . .

(Mladeniški Marijini družbi v Hočah, ob priliki blagoslovitve nove zastave.)

V pomladnem cvetu zemlja se razcvita
z odejo rožno polja so odeta,
na njih mladine naše vrla četa,
pred njo zastava plapola razvita.

O, blagor Vam, ki ste v mladosti maja
Marijne se zastave oklenili,
Ob njej se v dobrem boste spopolnili
saj vodi Vas Marija — zvezda raja.

Kako z nebes vas danes milo gleda,
na pot Vam siplje sreče, blagoslova;
da Vam zastava je vodnica nova
naj vsak med Vami vsikdar se zaveda.

Koren.

Dekliški vrtec.

Naš sestanek v Mariboru. Mnogo mladenk se je oglasilo, da se udeležo

sestanka v Mariboru. Različne pojme o tem imajo nekatere in radi določene-

ga dne se še ne strinjajo. Ker mi je gđč. Petrovič poverila to nalogo, naj jaz uredim to stvar glede prostora, dneva in obleke, naj velja torej sledeče brez izjeme prenaredbe:

Sestanek vseh slovenskih deklet, članic dekliških zvez, odbornice istih, posebno pa odbornice Zveze slovenskih deklet, potem čitateljic „Našega Doma“ in dopisovalk, se vrši dne 3. avgusta (določilo se je 2. avgusta ob 10. uri predpoldne. Op. uredn.) v Mariboru.

Kaj je z narodno nošo? Stvar naj ostane pri tem: Katera še narodne noše dosedaj nima, naj se udeleži brez nje. Katera jo pa že ima, ji je prosto, kakor ji je ljubše. Na sestanku bomo namreč tudi o tem govorile, da bo radi tega potem tudi ljubi mir. Torej radi obleke prosta pot!

Omenim še nekaj: Par deklet je izrazilo željo, naj bi se ravno sedaj, ko imamo ta sestanek, vršil tudi občni zbor Zveze slovenskih deklet. Izvrstna misel, samo, da radi občnega zbora ne morem odločevati jaz, ampak to je stvar odbora Z. S. D. Ta sestanek bo nekaj pomenljiv prijateljski sestanek, da se medsebojno osebno spoznamo in iz ust do ust razgovarjamo, da se tako še tem bolj navdušimo za nadaljni razvoj naše prepotrebne dekliške organizacije.

Iskreno pozdravljene vse do vesellega svidenja v Mariboru! — Vaša
Pepca S.

Sestanek v Mariboru. Uredništvo se je posvetovalo z merodajnimi činitelji glede nameravanega sestanka. Točke o sestanku so naslednje: važnost dekliške organizacije, obrambno delo, boj proti alkoholnim razvadam, vprašanje o narodni noši itd. Prostor, kjer bi se zbrali, je sobana Delavskega društva, Flöbergasse 4. Čas: 2. avgusta ob 10. uri. O drugih podrobnostih, vsporeda itd., se bo naznanilo v „Slovenskem Gospodarju“, ker pride prihodnja številka „Našega Doma“ prepozno. Vsi dopisi glede tega shoda se najpošljejo na „Uredništvo „Slov. Gospodarja“.

Trojni ženski poklic.

(Predavanje v »Dekliški zvezi« na Dunaju, gđč. phil. A. P.)

K o n e c.

Za dekleta, ki se ne marajo možiti ali morebiti niso našle primerneža moža, ostane poklic preskrbljenja samega sebe, ki je pogostokrat tudi poklic revnih vdov.

Ze enkrat sem vam govorila o tem, da ni nobena nesreča, ako ostane dekleta samica, samo gospodariti mora znati, kot gospodarita drugače dva. Stem, da se ne moži, si ohrani samostojnost in neodvisnost in nič kaj posebno težko ne bo našla službe povsod tam, kjer se gre za previdnost in strogost. Starejša dekleta z dobrimi izpričevali in vdove se kaj rade sprejemajo kot gospodinjska podpora, kot nadzornica, kot prva prodajalka v prodajalne z mešanim blagom, kot gospodinje, kuharice in postrežnice v bolnišnicah.

Tako stoji ženska v središču delavnega polja, v osrčju človeške družine. Ona je za obstanek domače hiše, za napredovanje naroda, za povzdigo kulture potrebna in tu in tam tudi merodajna. Žalibog so ravno na naši slovenski zemlji in zlasti po naših kmečkih vaseh razmere take, da ne more ostati cela družina doma. Posestvo je majhno, zemlja nerodovitna, les posekan. — Vsak človek pa ima pravico, ustvariti si boljšo bodočnost. Zato vidimo leto za letom velike množice, ki silijo ven iz domovine v daljne, bogate kraje, fantje v rudnike, dekleta v službo.

In ti ljudje so priljubljeni, ker so še kmečki, odkritosrčni in pošteni. Meštne gospe imajo dekleta z dežele rade in jih čuvajo ter poučujejo, a vseeno je nevarnost za-nje in njihovo dušo velika.

Ne smete misliti, da se pokaže nevarnost človeku vedne v obliki zapeljivca, v obliki slabe prijateljice? Ta nevarnost, o kateri so pisane cele knjige, na katero opozarja vsak časopis, ni največja, kajti nasproti tujemu človeku mora biti dekleta itak jako oprez-

nó. Večjo nevarnost nosimo mi v sebi v obliki slabih lastnosti. Mi smo slabemu podvržene in posebno slabotne smo, kjer se pojavi sočutje in ljubezen. So slučaji, dekleta, v katerih mora naše srce okameneti, v katerih moramo zbrati vso energijo, vso moč svoje duše, da ne izgubimo ravnotežja, da rečemo odločno „ne“, kjer bi morebiti same najraje napravile nasprotno. To je zatajevanje samega sebe, v katerem se je treba vaditi. Nas ne sme vladati telo, ki je nestanovitno, zdaj bolno, zdaj trudno, zdaj izmučeno, telo, ki je naš največji sovražnik, ampak naš duh, naša pamet, naša dobra volja.

Najboljši branitelj nedolžnosti je molitev in odločnost. Dekle, kt se na pol obeta ali na pol brani, je ali prebrisana koketka, ki s tem hoče privlačiti in simpatije vzbujati, ali pa naivno, neumno dekle, ki ne ve, da je prvi korak vsakega greha neodločnost. Odločnost osupne največjega sovražnika in ga napolni s spoštovanjem.

Jako nevarno je iskanje simpatije z lepo obleko, z zlatnino in s koketerijo. Dekle se jako moti, če misli, da jo bo kedo radi tega rajši imel. Seveda vse lep, vsak sladki nasmeš na estetični čut dobro in prijetno vpliva, a vprašanje je, je li s tem tudi duševna simpatija vzbujena? Jaz mislim, da ne. Vsaj znano je, da se fantje najraje zabavajo z dekletom lepe zunanosti in izredno lepe obleke, a se najraje ženijo pri skromnih in varčnih ženskah.

Prijateljstvo, ki je poglavalno korenine pri kaki veselici, v gledališču, ali v gostilni, ni mnogo vredno, kajti nastalo je samo radi zunanega vpliva in potemtakem tudi ne more biti globoko ter radi tega tudi ne trajno. Sicer je pa mnogo boljše, če se dekle prepogostega obiska gostiln in drugih takih lokalov vzdrži, kajti tam ne rastejo li-lije.

Če zahajate sem v Stražo, ne pri-dite nikdar s hrepenenjem in željo, da bi moškim ugajale, ampak edino zato, da mnogo dobrega slišite in se kaj poštenega naučite.

Jaz dekleta ne primerjam s cvetkami, ki hitro usahnejo, ne s spomladjo, ki tako hitro mine, ne s solncem, ki se skriva za oblake; meni je dekle mnogo, mnogo več, ona je za časa svojega življenja tempelj božji, njena nedolžnost, njena čistost, je bogastvo, ki pre-sega vse milijone našega sveta.

Roka v roki z nedolžnostjo gre ljubezen do dela. Mi vsi smo delavci, samo, da so naša dela različna. A nobeno delo ni nepotrebno, zato moramo spoštovati vsakega, ki podpira z delom človeški rod. Nobeno delo ni prenizko, nobeno ničvredno, vsako je posvečeno od tistega časa, ko je živel naš Zveličar v skromni hiši navadnega rokodelca in si je izbral svoje apostole iz vrst navadnih delavcev.

Delo je za nas velike važnosti; ne samo zato, ker nas preživi, ampak tudi zato, ker nas napolni s srečo in zadovoljstvom; posebno potem, če delamo v duhu božjem. Zjutraj pri jutranji molitvi moramo darovati delo celega dneva Bogu, tako, da niti migljaj prsta za nas in našo večnost ni izgubljen. Kolikokrat nam kakšno delo izpodleti, kolikokrat gremo to ali ono pot zastoj in nimamo očitnega zaslужka; a v nebesih se veča in širi naš zaklad. On, brez katerega volje ne pade niti las z glave, ve za vsako naše delo, za vsako kretnjo, ki smo jo storili, ko smo nosili križ za Njim, ki je za nas na križu umrl.

Ne sramujmo se dela, delajmo z veseljem in bodimo si svesti, da ni človeka na svetu, na katerega bi Bog ne bil stavil te zahteve, kajti parola celega človeštva je: „Ora et labora“ — Moli in delaj; kako posamezni to svojo nalogo rešujejo, je njihova reč! Za nas je delo sveta dolžnost, katere izpolnitev nas ohrani čiste in zadovoljne, nas varuje izkušnjav in nam ohrani mladostno čistost in zdravje.

Svoje delo moramo izvrševati po gotovem načrtu, ki si ga napravimo takoj, ko stopimo v službo. Človek mora imeti dnevni red, ki se ga mora držati. Zato pa je treba tudi točnost. Zjutraj ob pravem času na delo,

vse zahteve in želje ob svojem času izpolniti.

Ob tej priliki naj omenim tudi točnost pri drugih prilikah. Da bi bilo prepozno priti „nobel“, to ni res, pač pa stori najlepše tisti, ki pride ob določeni uri in drugih ne pusti čakati. Če pride prepozno, pokaže s tem svojo malomarnost in svoje nespoštovanje do tistih, ki ga pričakujejo. Navsezadnje pa dela v družbi nered in moti disciplino. Točnost je mera, po kateri se klasificira (ceni) dekle.

V tem kratkem predavanju sem vam podala pogled v trojni poklic ženske, v začasni poklic, v poklic matere in gospodinje in poklic preskrbljenega samega sebe. Zraven sem tudi omenila lastnosti, ki so najbolj potrebne in ki značijo visoko stališče dekleta, namreč nedolžnost, ljubezen do dela in do reda ter točnost.

Zapišimo si te besede v srce, potem nam bo jasno geslo, ki nam ključ: „S čisto dušo, z nedolžnim srcem na delo z avro in dom!“

Glas s Pohorja. Z veseljem čitamo sedaj „Naš Dom“, ko so se tudi naši fantje sedaj krepko postavili pod Vaško lipo in naše vrle mladenke tako lepo okopavajo svoj Dekliški vrtec. Zares mnogo je po letu opravkov, pa še vendar najde pridna mladenka čas, da spiše članek za dekliški vrtec in majhen trud jej plača veselje, ko ga najde natisnjene v „Našem Domu“.

O, ko bi dekleta, ki hodijo po široki cesti pogube, znale, koliko veselih in srečnih ur preživimo me pri lepem berilu, pri mesečnih sestankih, pri sv. zakramentih, pri obisku Jezusa v najsvetejšem Zakramentu, kjer čutimo, kako On, nebeški mladino ljub, kar siplje svoje žarke svojih milosti v naša srca in nas napaja s sladkostjo, da se kar tope naše dušice, bi pač vse zapustile in prišle v naše vrste. Srečno

me veseli, da smo dobile novo, najmlajšo sestrico; le ostani nam zvesta in pridno dopisuj!

V Maribor pridemo tudi Pohorjanske, če bo količkaj mogoče, veselilo nas bo, ko spoznamo svoje ljube sestrice. To bo dan veselja in radosti, ko se bomo skupno navdušile za dobro stvar, ostal bo neizbrisen za celo življenje.

Do veselega svidenja vse sestrice širom Slovenije srčno pozdravlja

Mara Pohorjanska.

Kritikarjem. Vestno sem pogledala naš vrtec, in vidim, da sem na vprašanja gđ. Pepce najslabše odgovorila. Glede petega odgovora: Na volilno pravico sem tudi jaz mislila, pa odgovorila sem si: Če nam višji dostojanstveniki pripoznajo to pravico, se je bomo seve z veseljem poslužile, potegovale za njo pa se bomo le tedaj, ako bi ta našim nasprotnicam bila priznana. In Orlice no na te pa me dekleta iz Slov. goric že ne smemo misliti, ko se že vendar toliko govori o Orlih, pa še do danes ni nobenega odseka v našem kraju. (Fantje, ste slišali? Se boste zdramili? op. ur.) Z mislijo o posebnem zaščitniku, se strinjam. Toda kakaj sem govorila le o priprosti ljubeznivosti? Mi tu na meji potrebujemo veliko četo enako, dobro mislečih, (braniteljev) braniteljic, zato si moramo prizadevati, da z čednostjo pridobimo novih pomagalk. Če tudi je ljudstvo v naši župniji, precej organizirano smo vendar kot posestniki ob meji župnije imeli do letos, izmed ednajstero sosedov, devet nemcev in nemškutarjev, torej nasprotnikov našega katoliško narodnega programa. Tam ob Pesnici pa že leži, nagromadenega kamenja in opeke za Sulferajnsko šolo, katera ima biti že druga ob cesti iz St. Ilja v Maribor. Najbolj žalostno je to, da so lastni otroci Sloveniji nezvesti. Vlecite nazaj, iz naročja tujstva zgubljene ovčice na srce matere rodnice! Združimo moči in Bog nam bo pomagal! (Svoje »obljube« nikar ne držite, ampak se kmalu zopet zglasite. op. ur.) M. A.

Prijatelj laži.

Dobrikaš se neverni svet
poetu, mladeni sanjalcu;
polagaš v dušo mu neznane
povesti, pesni in romane
lik spretnemu sejalcu,
da seješ zmoto v kal in cvet . . .

Klic sladkak tvoj je in vabljev
poeta vsužnjiš — fantazija.
Ze kip malikov je lažniv
za njega — čista poezija.

Pepca S.

Dobri nasveti.

Svetovalka! Ljuba sestra Lizika, hvala na izbornih nasvetih! Uvazeva-

ti jih hočemo. — Glede postrežbe pri bolnikih usojam si vprašati: „Ali ne

bi bilo umestno in tudi izpeljivo, da bi se v večjih okrožjih dekliških zvez vsaj po ena odposlanka izobrazila v kaki bolnišnici ali v primernih tečajih ter bi se potem po njej vpeljal pouk v posamezne dekliške zveze? Na kak način bi se dal ta nasvet udelestiti? Dobrih, praktičnih predlogov pričakuje vaša starka.

Svetovati vedo najbolj stari, izkušeni ljudje. Ker jaz ne spadam me te, si skoro ne upam svetovati. Bodri me pa pregovor: da tudi slepa kokoš včasih zrno najde. Zato se osmelim odgovoriti naši vrli gđč. Erni. Mnenje moje je, da se prosti čas uporabi s čitanjem lepih knjig, in tudi s pisanjem, in sicer s takim, ki bo koristilo narodu. Zato ob prostem času pero v roke, katere imate zmožnosti po vzgledu naših vrlih sestic gđč. Pepce, Erne in Lizike in drugih. Drugo nasvetujem: sprehod po zeleni prirodi po tej zemski krasoti, kjer se človeku ob pogledu na stvarstvo božje, vzbujajo v duši nekak

pesniški čut. Pa marsikatera mi bo rekla, saj sem doma na deželi, sem v zeleni prirodi da se mi ni treba sprehajati iti. To je res: Večinoma smo poljedelke, in moramo cel teden trdo delati, tako da nimamo časa se ozirati po zemljski krasoti. Pa v nedeljo popoldan, ko pridemo od službe božje domov, mesto da bi šle spat, vzemimo knjigo v roko ali pero, ali pa pojdemo na sprehod in z zanimanjem opazujemo vso lepoto in življenje v naravi. Pri tem pa mislimo, kakšna je preteklost naroda ki biva na tej zemlji, kakšna sedajnost, in kakšne prihodnosti se moremo nadejati. Za sedajnost vemo, za preteklost pa priporočam knjigo zgodovina slovenskega naroda, ki jo je izdala družba sv. Mohorja. Za srečno prihodnost pa moramo pa srce Jezusovo prositi in pridno delati na polju izobrazbe. Tako bomo brez stroškov uporabile zlati, prosti čas v izobrazbo in duševno razvedrilo. Bo li to tudi v krepitev telesnega zdravja tega nevem, pa škodovalo gotovo nebo. Pričakujoč razumnejše svetovalke, kot sem jaz, pošilja pozdrave vsem

Posavska Tončka.

Društveni glasnik.

Ptuj. Naša dekliška zveza — stoječ pod pokroviteljstvom Krčevinskega bralnega društva — morala je za svojo prireditev dne 22. junija si prvokrat iskati zavetje izven Ptujja, ker ji je bila uporaba dvorane Ptujškega narodnega doma — po intrigantnih spletkah — onemogočena. O celi te zadevi je in še bo ljudstvo poučeno; konsekvence teh spletkarjev pa bodo zopet dokazale istinitost pregovora: »Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade.« Sicer pa ni vredno tu tozadevno izgubljati besed; na drugem mestu se bode več čulo o tem. Hočem le poročati, da je prireditev tudi izven narodnega doma izborna vspela. Ponosni smemo biti na moralichen uspeh in lahko se tudi zadovoljimo v gmotnem oziru. Lepo razvrščen program je nudil mnogo poučnega in zabavnega. Saljiva prizora, (sest. član. Razlag) pri katerih so sodelovale mladenke Kelc, Kotnik in Kovačič, po članici Razlag zložen prolog, ki ga je razločno prednašala mladenka Rošker, kakor tudi glavna igra, »Marijin otrok sem« s poigro (sest. čl. Razlag) vse je ugajalo občinstvu, ki je navdušeno aklamovalo naše izborne diletantke. (Petrovič, Lorencič, Mlinarič, Stumpf, Horvat). Kaj prikupljiv je bil prizor z otroci v 1. in 3. dejanju; naši malčki so izborno rešili svojo nalogo. Pevske točke našega mešanega zbora pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje g. Frasa so se izvajale korektno in žel je zbor mnogo priznanja. Hvala somišljenikom, gospej Frasovi, kakor vrlim tenoristom in basistom za njih prijazno sodelovanje. Hvalo pa tudi udeležencem iz Ptujja, zastopnicam od sv. Urbana in sv. Marjete, vsem sodelovalcem in sodelovalkam osobito vrli naši šepetalki gosp. Sentjurčevi, vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu in cenjenemu mnogobrojnemu občinstvu. Morda se snidemo prav kmalu o drugi vasi

velike naše župnije. Čuje se že o tozadevnih načrtih. Za to pa rečem: »Na skorajšnje veselostničenje!«

Marica.

Ptuj. Radi slavlja pri sv. Trojici v Halozah, 20. t. m. katerega se udeležijo tudi odposlanke naše zveze — se preloži mesečni shod na nedeljo 27. t. m. Nadejamo se mnogobrojne udeležbe od strani članic kakor gostov, ker bode vsopred velezanimiv.

SV. Trojica v Halozah. Še pred nekaj leti na zastrtem obzorju trojiške mladinske izobrazbe se je začelo sedaj prijazno smehljati solnce verske in domorodne ljubezni, katere je prešinila srca poštenih fantov in deklet. V dokaz temu je že lansko leto ustanovljena dekliška Marijina družba, v kateri je zbranih pod zaščito Brezmadežne, 166 pridnih deklet, in pa tudi »Ml. zveza«, broječa 48 mladeničev. Sadovi preobilnega truda vlč. g. duh. voditeljev se že prikazujejo pogosti sestanki v zakramentu ljubezni, v presv. Evharistiji z nabavo družbenega dekliškega križa, skupno sv. obhajilo mladeničev Ml. zveze in posvetitev najsv. Srcu Jezusovemu. In z veseljem moram sedaj poročati javnosti, da se je na zadnjem mladeniškem podučnem shodu posvetovalo o ustanovitvi D. zv. na kar se je takoj prijavilo 24 vrlih deklet, da vstopijo v Dekl. zv. Podučni shod mladeničev in ob enem ustanovni shod Dekl. zveze bo že 13. julija, na kar se opozarjajo zaščitniki naše mladinske organizacije in mladina iz sosednih župnij, da nas posetite v prav obilnem številu. Dekliški zvezi pa že v naprej kliče prepeljno srce ljubezni do sv. vere in do rodni tal: rasti, procvitaj in se množi!

Ljutomer. Sestanek dne 15. dne junija: Pevke zapojejo: Veseli pastir, Drevo v cvetu, Ptčka v kletki in Lahko noč. Č. g. duhovni voditelj opiše s primernimi slikami in vzori

začetek in konec vsakega dela. Micka Krajnc govori o poštenosti v tujini. M. Babič dekl. Vera, upanje, ljubezen. Pred. Micika Karba govori o dekliskem gibanju na podlagi gesla »Z Bogom in Marijo za slovensko domovino.«

Zato navdušeno naprej
Slovenke drage te krajine,
Poprimite se dela vse
V čast Bogu v slavo domovine!

L.

Gornja Radgona. Poročilo o delovanju Mladenške zveze kmet. bralnega društva v Gornji Radgoni in prvem polletu 1913.

I. Poučni shod dne 9. svečana. Spored. 1. Na potuženji zemlji: deklamira Jakob Slavič. 2. Kako pravilno pisati razpravlja Pet. Potočnik. 3. Slučajnosti.

II. Poučni shod dne 16. sušca. Spored. 1. Mi pa ostanemo verni Slovenci: govori Alojz Zemljič. 2. Kmetški hiši: deklamira Franc Türkl. 3. Slučajnosti. Govornik Alojz Zemljič nam je v kratkih potezah narisal boje naših bratov na Balkanu.

III. Poučni shod dne 20. malega travna. Spored. 1. Dobro in slabo berilo. Govori predsednik P. Potočnik. 2. Romanje v Rim, govori g. duh. voditelj. Gospod duh. voditelj, ki se je udeležil romanja v Rim, nam je razlagal svoje potpisne črtice. Razkazoval nam je slike važnejših krajev in cerkev in druge znamenitosti Italije. Opisovanje je bilo jako zanimivo in podučno. 3. Slučajnosti. Ob koncu so fantje zapeli pesem: Ti o Marija.

IV. Poučni shod dne 18. velikega travna. Spored. 1. Romanje v Rim. Nadaljuje g. duh. voditelj. 2. Slučajnosti. Ob koncu so fantje zapeli par pesmic.

V. Poučni shod dne 15. rožnik. 1. Bodimo trezni, govori Franc Türkl. Nadaljevanje občinskega reda, drugo poglavje razpravlja predsednik zveze. 5. Predsednik zveze prebere članek iz Domoljuba, boj za šolo. 4. Slučajnosti. Fantje zapojejo par pesmi ob koncu shoda. Draga slovenska mladina, bodi naš slovenski biser, neomadeževan po tujstvu. Njo učimo čisto slovenščino, v njej utrdimo krepek čut slovenskega ponosa! Naša mladina bodi zlata zarja naše slavne podočnosti.

tajnik.

Nazarje. Kako se je vršil dekliski shod v Nazarjih, gotovo zanima slovensko mladino. Brez kakšnih fraz Vam lahko povem, da je bil shod tak, kakršnega še Zveza slovenskih deklet ni imela. Že v soboto popoldan in na vse zgodaj v jutru je mogočno odmevalo pokanje topičev, kar je bilo gotovo delo vrlih nazarskih fantov. Hvala vam! Slovenske trobojnice so vihrale v znak, da se ima vršiti tukaj nekaj izvanrednega. Krasen slavalok s prelepim napisom je ljubko pozdravljal neštivilne množice zavednih mladenk. Vse je bilo tako krasno prirejeno, da me pač nismo tega zaslužile. Sveto opravilo se je začelo ob pol 11. uri. Cerkevni govor je imel naš velezaslužni organizator vlč. g. dr. Hohnjec, kateri nas je na podlagi izreka: O Jezus, vpodobi naše srce po svojemu Srcu navajal k čednostim, katere naj dičijo vsako verno in krščansko mladenko. Sveto mašo so

služili preč. g. P. gvardijan. Zborovanje se je pričelo takoj po svetem opraviilu ter je trajalo nad dve uri. Nepregledno množico, med katero je bilo tudi nekaj možkih, je pozdravilo dekle iz Nazarja. Preč. g. dr. Hohnjec je povdarjal pomen in namen naših mladinskih organizacij. Trezika Šketa, katera je vodila zborovanje, je vse prisrčno pozdravila v imenu okrožja in dekliske zveze iz Braslovč ter nam je razložila, zakaj se bojujemo in nam predložila živahno razvito organizacijo v spod. Sav. dolini in navduševala dekleta za dekliske zveze v gornji Sav. dolini. Franca Gerlih je pozdravila shod v imenu šentjurskih deklet. Julijana Ocvirk iz Sv. Paula je stopila pred nas v lepi narodni noši ter je stvarno dokazovala, koliko koristi mladenki dekliska zveza, če je nje zvesta članica. V imenu dekliske zveze iz Mozirja je govorila Helena Matko: Dekleta, ne v tujino; bodimo ponosne na svoj kmečki stan, iz kate-rega izhajamo. K besedi sta se oglasila tudi preč. g. Peter Jurak, kaplan iz Ljubnega in Fr. Hohnjec, kaplan iz Rečice, ki sta v svoje govore upletla mnogo šaljivega, naše delovanje pa sta zelo odobraval. Govorili sta še tudi mladenka iz Vranskega in Julijana Korent iz Griž. H koncu je povzela še besedo M. Drev, katera je v daljšem govoru vspodbujala mladenke k vztrajnemu in neumornemu delu za naše in svetinje slovenskega naroda. Pismo je pozdravila ta veličastni shod dekliska zveza iz Ptuja. Počastili so nas pri tem shodu tudi preč. g. dekan iz Braslovč, preč. g. Dekort, župnik iz Ljubnega, vlč. g. Žagar, kaplan iz Mozirja in več preč. gg. frančiškanov. S tem so pač jasno pokazali, da smatrajo našo organizacijo za nekaj idealnega. Ker je zborovanje trajalo tako dolgo, da je že k večernicam pozvonilo, mi torej ni bilo mogoče se zahvaliti onim, kateri so si stekli mnogo zaslug, da se je shod tako veličastno izvršil. Dolžnost me torej veže, da storim to na tem mestu. Zahvalim se v prvi vrsti predstojništvu samostana, ker nam je dalo prostor na razpolago. Zahvaljujem se preč. g. dr. Hohnjcu za lepe in podučne nauke v cerkvi in na zborovanju. Zahvaljujem se vsem preč. duhovnikom, ker so nas počastili s svojo navzočnostjo in vsem dekletom govornicam. Nadalje se zahvaljujem slavnim pevcem in pevkam ter vsem nazarskim mladenkam, katere so se gotovo veliko trudile, da so nam pripravile tako krasen sprejem. Zahvaljujem se vsem, ki so v tako obilnem številu prihitele na shod, kajti s tem ste pač očitno pokazale, da ste z nami vred navdušene za delo, katerega me opravljamo. Bog nam torej daj, da bi se vse želje, ki so se izrazile na tem veličastnem shodu tudi udelestvovale v življenju mladenk in da bi navdušenje, ki je vladalo ta dan med njimi, nikdar ne usahnilo. Želim posebno to vedeti, katera župnija v Gornji. Sav. dolini bo prva, ki se bo lahko ponašala z deklisko zvezo. Gornje Savinjanke tekmuje! Če bomo dele z združenimi močmi složno, pogumno in vztrajno v naših zvezah, potem smemo za gotovo pričakovati, da bode naš narod enkrat srečen in z njim bomo gotovo srečne tudi

me. — Pristrčne in rodoljubne pozdrave vsem zvezam po širni Sloveniji pošilja

Terezija iz Braslovč.

Žetale. Že dolgo se je gojila misel, kako bi se postavile žetalske mladenke v boj proti alkoholu. V nedeljo 1. junija je »Kat. bralno in izobr. društvo« priredilo protialkolni shod, na katerega se je potrudil cenj. govornik g. dr. Kovačič za kar mu izrekamo iskreno zahvalo. V nedeljo 22. junija smo se pa s častno besedo zavezale, da nastopimo v boj proti pijančevanju. V I. stopnj. se je dalo zapisati pet deklet, ki so dobro premislile, da se gre za resno stvar. V II. stop. bojo pa počasi vse druge. Zdaj bomo videli, če se da živeti brez opojnih pijač ali ne. Kako bo kaj šlo, bomo že še poročali.

Zreče. Dne 22. majnika smo imele dekleta mesečni sestanek, na katerem so govorile Tilika Golčar »Majniški pozdrav«. Drobnje Mimika »Zdrava, majniška Kraljica«. Kalšek Matilda »Srečno in veselo je v bližini Marije«. G. voditelj so nam razlagali, kako je treba dekletu gledati na red in snago v sobi. Pokazali so nam tudi grde lastnosti napuhnjenega dekleta in nasprotno, lepe čednosti ponižne mla-

denke, kakoršno bi naj bilo vsako slovensko dekle. Predsednica Barbika Lamut, ki je s primernimi besedami otvorila zborovanje in ga vodila, se zahvali vsem govornikom ter z vspodbujajočimi besedami na tovaršice, da bi se ravnale po navodilih, katere smo slišale, zaključili lepo uspeli sestanek.

Tajnica.

Dunaj. Dekliška zveza. Sijajno se je obnesel naš prvi izlet v nedeljo, dne 22. junija. Pohitele smo v Weidlingau pri Dunaju, kjer smo imele v samostanski kapelici slovenske večernice in nagovor našega duh. vod. preč. g. dr. Snoja. Navzoč je bil tudi pevovodja preč. g. dr. Fr. Kimovec. Po večernicah so nas č. sestre izborno pogostile na samostanskem vrtu, kjer je bila pred kipom lurške Matere božje vpriporjena deklamacija: Samostanska lilija. Med petjem in domačim kramljanjem nam je čas vse prekmalu potekel. Č. sestre so nam razkazale tudi bolnišnico, vrtove ter nas gostoljubno in iskreno povabile, da prav kmalu zopet pridemo. Vdeležba je bila mnogoštevilna in razšle smo se z srčno željo, da tudi prihodnje leto priredimo več tacih izletov.

Drobtinice.

Priprost in vzgleden predsednik.

Novi predsednik severoameriških Združenih držav, Wilson, se je celo v izbiri najljubše cerkve pokazal pravega ljudskega moža. Ognil se je namreč blestečih kalvinskih cerkv, kamor zahajajo milijonarji in njim enaki, in si izbral skromno majhno cerkev v delavskem predmestju, o kateri velika gospoda doslej niti vedela ni, da je na svetu. Wilson je tu za-se in za svojo družino najel priprosto klop in prvič v zadnjih 50 letih hodi sedaj predsednik Združenih držav v cerkev zopet zato, da moli, ne pa zato, da bi imel pogovore z gospodo in sprejemal elegantne gospe. Prvo nedeljo potem, ko je zasedel Wilson predsedniško mesto, se je

pred najlepšo cerkvijo na Newyorški cesti, kamor sta hodila bivša predsednika Roosevelt in Taft, zbrala velika množica občinstva in čakala na novega predsednika. Ta je pa tedaj molil v 10 milj oddaljeni revni cerkvi in gospoda se je več ur zaman pekla na solneu. Ko je Wilson nato dospel v vladno palačo, je prihitel k njemu ves upehan in spoten eden tajnikov in mu povedal, da ga pred cerkvijo na Newyorški cesti čaka občinstvo in silno godrnja, ker ga ni na izpregled. Wilson je pa tajnika zavrnil, rekoč: »Povejte ljudem, da želi biti predsednik Združenih držav tudi takrat, kadar moli, enak najnižjemu državljanu...“

Občni zbor „Zveze slovenskih deklet na Štajerskem“ se bo vršil ob priliki velikega dekliškega shoda na Tinskem, v župniji zibiški, dve uri od Šmarja pri Jelšah, v nedeljo, dne 27. julija. Dekliške zveze dekanij šmarske, rogaške, kozjanske in od bližnjih drugih dekanij lahko pošljejo zastopnice na ta shod, vse druge pa lahko pošljejo pismo

svoje želje. Te dni prejmejo vse dekliške zveze obrazec za poročilo, ki ga naj takoj izpolnijo in odpošljejo. Na občnem zboru se naj pokaže jasna slika delovanja „Zveze slovenskih deklet“. Svoje želje in predloge naj javi vsaka dekliška zveza, kakor naj vsaka tudi vpošlje svoje poročilo. Novega dela naša čaka obilo. Na občnem zboru razvijemo načrt za bodoče delo.

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
Frankolovo	27. julija	Dekliška zveza	«Božja dekla»	
Središče	20. julija	» »	mesečni shod	
Ptuj	27. julija	» »	» »	
Sladka gora	20. julija	Mlad.	Mlad.	
Tinsko	27. julija	Dekliška »	D. sh. in obč. zbor Z. S. D.	

Za katoliški shod so došle zadnje rešitve železnice. Zglasilnice so se začele razpošiljati. Najprej dobe zglasilnice najbolj oddaljeni, v par dneh pa jih dobe že vsi župni uradi. Prosimo, da se razvije povsod najživahnejša agitacija, tako, da bo agitačno delo za udeležbo v glavnem že opravljeno, ko pridejo zglasilnice. Nujne so skupne agitačne in organizatorične seje vseh naših društvenih odborov v posameznih župnijah. Opozarjamo tudi, da bodo župani in občinski svetovalci naših slovenskih občin tvorili v slavnostnem sprevodu skupno s poslanci posebno skupino. Na katoliškem shodu v Ljubljani naj se s katoliškim slovenskim ljudstvom zberó tudi vsi slovenski župani in občinski svetovalci!

Ostanki sv. Martina. V nedeljo, dne 15. junija, so pripeljali iz Francije v Sobotišče (Szombathely) na Ogrskem ostanke sv. Martina, in sicer kosti iz svetnikove lobanje. Ker je Sobotišče, nekdanja Sabarija, svetnikovo rodno mesto, je ondodni škof izposloval od turskega nadškofa (Tours v Franciji) omenjene ostanke, katere je spremljalo celo pot posebno odposlanstvo, obstoječe iz 8 oseb. V Sobotišču pa jih je slovesno sprejel ondodni škof grof Mikeš, na kar so se v svečanem obhodu prenesli v stolnico, kjer bodo za naprej shranjeni. Cesar in papež sta ob tej priložnosti podelila odlikovanja osebam, ki so posebno sodelovale pri tej veleredki svečanosti.

Liberalci obsojajo prostozidarstvo. Italijanski vojni minister Spingardi je izdal ukaz, s katerim prepoveduje častnikom stik s prostozidarji. Vsak častnik, ki bi odslej izpolnjeval zapovedi prostozidarskih glavarjev, bo neizpro-

sno izključen iz armade, oziroma mornarice. Ukaz se konča z besedami: „Armada in mornarica se morata gibati v ozračju luči, prostosti in poštenosti, kjer se lahko globoko diha sveži zrak“. Dosedaj je bilo 4000 častnikov članov prostozidarske zveze. — Morebiti pa bo le srečala oblastnike enkrat pamet, da bodo spoznali državi in cerkvi pogubno delovanje in rovanje prostozidarstva.

Sv. oče je postavil posebno komisijo učenih mož, da preiščejo celo življenje in delovanje misijonarja Petra Dondera, ki je umrl dne 14. januarja 1887 kot žrtev ljubezni do bližnjega med gobaveci v Južni Ameriki. Sv. oče namerava prišteti za blagor bližnjega gorečega moža blaženim in pozneje svetnikom.

Francoska omika. Pri izkušnji francoskih rekrutov letnika 1912-13 pokazalo se je žalostno dejstvo, da je med 237.865 rekruti 7722 popolnih analfabetov, ki ne znajo ne brati ne pisati. Česa so se le učili v novodobnih francoskih šolah?

Avstrijski izseljenci. V Zedinjene države se je naselilo od l. 1901 do l. 1910 skupno 8.706.097 ljudi. Ti ljudje so se izselili iz vseh držav na svetu. Med njimi so Japonci, Kitajci, Lahi, Francozi, Angleži, Nemci in Balkanci. Ali največ teh oseb je prišlo iz Avstrije, namreč 2.145.977. Vse druge države so zastopane z manjšim številom. Po narodnosti se razdele avstrijski izseljenci tako-le: 254.152 Nemcev, 93.031 Čehov, 329.692 Slovakov, 398.347 Poljakov, 141.459 Rusinov, 345.519 Hrvatov in Slovencev, 17.284 Lahov, 76.551 Rumunov, 314.780 Madžarov, 152.811 Judov in 22.361 oseb, ki niso povedale

nikakega rodu in plemena. Iz teh števil vidimo jasno, da je izseljevanje Slovanov iz Avstrije naravnost strašno. Ako gre ta stvar tako naprej, mora priti do narodnega poloma, kajti vsi naraščaji, vsa rojstva, nas ne bodo povzdignila nad druge, ako gre vse, kar odraste, na tuje. Poljaki, Slovaki, Hrvatje, Slovenci, Rusini, vse gre od doma, vse sili z rodne grude. — Razen Amerike pobira avstrijske izseljence v veliki meri tudi Nemčija, njene tovarne in posebno rudniki. Od 1. 1906. do 1. 1911. se je izselilo tje okoli poldrugi milijon naših ljudi. Slovenci in Hrvatje delajo na Nemškem večinoma v rudnikih, posebno na Westfalskem.

Ne v Ameriko! Še vedno se ni ustavil beg ljudi v Ameriko. Iz krškega okr. glavarstva je šlo od 1. 1903 do 1912 z uradnim dovoljenjem 3121 ljudi, letos v štirih mesecih pa 137. Koliko jih je šlo brez dovoljenja, ni znano, število pa gotovo ni bilo majhno. Iz Galicije je šlo v zadnjem času do 300 tisoč ljudi. V Kanadi ni bilo pred nekaj leti še prav nič Rusinov. Zdaj jih je bilo že lani tam 159.000. Letos so dobili novega škofa. V Ameriki sami se pa že kažejo znamenja, da bo dobri zaslužek kmalu ponehal. V zadnjem mesecu je nastala v amerikanskih mestih velika denarna kriza. Tovarne in banke so v velikem številu propadle. Bogatini se bojijo za denar in ga tiščejo raje doma. Angleži so le v Kanado posodili 6000 milijonov kron. Zdaj se pa Kanadcem tako godi, kakor gospodarjem, ki imajo preveč dolga. Naj se še toliko upira, naprej ne more. Angleški denar so prejela mesta, železnice, banke in uprave raznih podjetij. Zdaj morajo šteti vedno visoke obresti. Zaupale so pač preveč v svojo srečo in cvetočo prihodnost, pa ne gre tako, kakor so mislili. Zdaj svojih obveznosti ne morejo izpolnjevati.

Pri takih priložnostih se kaj rado delo ustavi. Najprej se začne v tovarnah železa in jekla. Če delo poneha, kaj bodo počeli naši ljudje?

Življenje je tam tako drago, da še v dobrih časih pridni delavci komaj iz-

hajajo. Znano je, da velika večina mladencev pride tam ob vse.

Slovenski starši, kako morete otroke puščati v Ameriko? Skoro gotovo bodo tam veliki trpini, na slabšem, kakor hlapei doma. Njih otroci pogosto še križa ne bodo znali delati. Ko bi bili ostali doma, pridobili bi si gotovo toliko prave sreče kakor v Ameriki, ti bi pa lažje zapustil dolino solz. Dokler moreš, brani svojim od doma. Če pa že gre kdo v Ameriko, naj se v Ljubljani vselej zglesi pri Rafaelovi družbi, predno gre k agentu. Pred kratkim se je primerilo, da je agent računal za karto 84 K več kakor je stala. Zastopnik Rafaelove družbe gre z izseljencem k dotičnemu agentu in gleda, da se vse pravilno izvrši.

Snujte protialkoholna društva! Kdor želi ustanoviti protialkoholno društvo, dobi že tiskana pravila pri „Sveti vojski“ v Mariboru, pošlje jih naj, kakor zahteva postava, v petih izvodih na namestništvo, in da velja družba kot cerkvena, tudi na škofijstvo. Kjer ne kaže ustanoviti društva, napravi se naj odsek in dotičniki lahko postanejo udje osrednjega društva v Mariboru. Iz raznih krajev dohajajo prošnje za predavanje o alkoholizmu. Opozarjamo, naj se ob takem predavanju vselej ustanovi društvo ali vsaj odsek, ki „železo drži toplo“. Drugače je vse zastoj; govornik pride in se trudi, ima stroške, pa odide, in ljudje pozabijo polagoma vse. Le, če se kaj konkretnega in trajnega osnuje, izda kaj, zmiraj in zmiraj treba je ljudem klicati v spomin: pijančevanje je naše prokletstvo. Po mnogih krajih se je že marsikaj storilo. Prosimo, da do konca tega meseca poročate na protialkoholno društvo „Sveta vojska“ v Mariboru: 1. ali imate že protialkoholno društvo, oziroma odsek? 2. Koliko je udomernikov in abstinentov? 3. Ali ste že imeli predavanja o alkoholizmu? — Kdor še sedaj vpričo ogromne škode, ki nam jo dela alkohol, ne uvidi potrebe in važnosti protialkoholnega gibanja, temu ni pomagati.